

สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู
และคุณลักษณะของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของ
สถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*

Administrators' Academic Leadership Competencies, Teachers'
Instructional Leadership, and Learners' Characteristics Influencing
Academic Excellence in Primary Schools under Chonburi
Primary Educational Service Area Office 2

เขมธมิกา เบ้าสุข และจันทร์คม ภูติอริยวัฒน์

Khemthamika Baosook and Jantarat Phutariyawat

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ประเทศไทย

Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: wanida.baosook@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู คุณลักษณะของผู้เรียน และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในปีการศึกษา 2568 จำนวน 306 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น ร่วมกับการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู คุณลักษณะของผู้เรียน และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาน

*ได้รับบทความ: 21 เมษายน 2568; แก้ไขบทความ: 30 มิถุนายน 2569; ตอรับตีพิมพ์: 23 กันยายน 2569

Received: April 21, 2025; Revised: June 30, 2026; Accepted: September 23, 2026

ศึกษา เท่ากับ 0.820, 0.760, 0.890 และ 0.857 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.878 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู คุณลักษณะของผู้เรียน และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียนร่วมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาได้ร้อยละ 71.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยคุณลักษณะของผู้เรียนมีอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาคือภาวะผู้นำทางการสอนของครู และสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ตามลำดับ

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร; ภาวะผู้นำทางการสอนของครู; คุณลักษณะของผู้เรียน; ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to: (1) examine the levels of administrators' academic leadership competencies, teachers' instructional leadership, learners' characteristics, and academic excellence in primary schools; (2) investigate the relationships between these variables and the academic excellence of primary schools; and (3) identify the predictor variables affecting academic excellence in primary schools under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2. This quantitative research involved a sample of 306 teachers in the 2025 academic year. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, and the participants were selected through stratified random sampling combined with multistage sampling. The research instrument was a five-point rating-scale questionnaire. Its Item-Objective Congruence indices ranged from 0.60 to 1.00. The Cronbach's alpha reliability coefficients for administrators' academic leadership competencies, teachers' instructional leadership, learners' characteristics, and school academic excellence were 0.820, 0.760, 0.890, and 0.857, respectively, while the reliability coefficient for the entire questionnaire was 0.878. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that:

1. The overall levels of administrators' academic leadership competencies, teachers' instructional leadership, learners' characteristics, and school academic excellence were high.
2. All pairs of variables were significantly correlated at the .001 level.
3. Administrators' academic leadership competencies, teachers' instructional leadership, and learners' characteristics jointly predicted 71.50% of the variance in school academic excellence, with statistical significance at the .001 level. Learners' characteristics were the strongest predictor, followed by teachers' instructional leadership and administrators' academic leadership competencies, respectively.

Keywords: Administrators' Academic Leadership Competencies; Teachers' Instructional Leadership; Learners' Characteristics; School Academic Excellence

1. บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะการคิด การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียน ความเสมอภาคทางการศึกษา และการพัฒนากำลังคนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) กำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 ซึ่งครอบคลุมการยกระดับคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาไม่ได้พิจารณาจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงด้านเดียว แต่ครอบคลุมความสามารถของสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการ จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการสอน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากการทำงานที่สัมพันธ์กันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ผู้บริหารรับผิดชอบการกำหนดทิศทางและจัดระบบสนับสนุน ครูนำเป้าหมายทางวิชาการไปสู่การจัดการเรียนรู้ ส่วนผู้เรียนใช้ความสามารถและพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหารเป็นปัจจัยระดับสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาการ การบริหารหลักสูตร การส่งเสริมคุณภาพการสอน การนิเทศติดตาม และการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ Hallinger และ Heck (1998) พบว่า ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในลักษณะทางอ้อม

ผ่านการกำหนดเป้าหมาย การจัดองค์การ และการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ส่วน Leithwood, Harris และ Hopkins (2020) อธิบายว่า ภาวะผู้นำของสถานศึกษามีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะให้ความสำคัญกับคุณภาพการสอน พัฒนาศักยภาพบุคลากร และปรับแนวทางการบริหารให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียน

ภาวะผู้นำทางการสอนของครูหมายถึงความสามารถของครูในการใช้ความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูที่มีภาวะผู้นำทางการสอนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรม เลือกใช้สื่อ วัดและประเมินผล ตลอดจนปรับปรุงการสอนจากข้อมูลของผู้เรียน York-Barr และ Duke (2004) เสนอว่า ภาวะผู้นำของครูเชื่อมโยงกับการพัฒนาวิชาชีพ การทำงานร่วมกัน และการปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับสถานศึกษา บทบาทของครูจึงไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการสอนภายในห้องเรียน แต่รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงานและการร่วมกำหนดแนวทางพัฒนางานวิชาการ Supovitz, Sirinides และ May (2010) ศึกษาอิทธิพลของผู้บริหารและเพื่อนครูต่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพระหว่างครูมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการสอนไม่ได้เกิดจากความสามารถส่วนบุคคลของครูเท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์กับการสนับสนุนทางวิชาการ การทำงานร่วมกัน และวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้การบริหารและการจัดการเรียนรู้เกิดผลในระดับบุคคล ผู้เรียนที่มีความใฝ่รู้ ความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบ และความสามารถในการกำกับตนเองย่อมสามารถกำหนดเป้าหมาย เลือกวิธีเรียน ติดตามความก้าวหน้า และปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ Zimmerman (2002) อธิบายว่า การเรียนรู้แบบกำกับตนเองประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การเลือกใช้กลยุทธ์ การสังเกตตนเอง และการประเมินผลการเรียนรู้ กระบวนการเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง ความมีวินัยและความมุ่งมั่นเป็นคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นกัน Duckworth และ Seligman (2005) พบว่า ความมีวินัยในตนเองสามารถพยากรณ์ผลการเรียน การเข้าเรียน และพฤติกรรมการทำบ้านของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบนี้สนับสนุนแนวคิดที่ว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่สัมพันธ์กับความรับผิดชอบ ความเพียร และการควบคุมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียนมีบทบาทต่างกันแต่ทำงานต่อเนื่องกัน ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายและจัดระบบสนับสนุน ครูแปลงเป้าหมายเป็นกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนตอบสนองต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสามารถและคุณลักษณะของตน หากการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายไม่สัมพันธ์กัน การพัฒนาผลลัพธ์ทางวิชาการย่อมไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การศึกษาตัวแปรทั้งสามร่วมกันจึงช่วยอธิบายความเป็นเลิศทางวิชาการได้ครอบคลุมกว่าการศึกษาปัจจัย

ได้ปัจจัยหนึ่งแยกจากกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (2567) กำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566-2570 โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การพัฒนาสมรรถนะครู และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ข้อมูลประกอบแผนระบุว่า ผลการประเมินภายนอกในตัวเองชี้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้ ขณะที่ผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยรวม 40.09 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศที่มีค่าเท่ากับ 40.19 คะแนนเล็กน้อย รายวิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย 34.76 คะแนน ส่วนคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 39.22 คะแนน ข้อมูลดังกล่าวแสดงว่าการยกระดับผลสัมฤทธิ์และคุณภาพผู้เรียนยังเป็นการกิจที่เขตพื้นที่และสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยด้านการบริหารการศึกษามีหลักฐานรองรับความสำคัญของผู้นำสถานศึกษา คุณภาพการสอน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่การนำสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียนมาวิเคราะห์ร่วมกันในบริบทโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ยังมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะอธิบายว่าตัวแปรแต่ละด้านสัมพันธ์กับความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับใด และตัวแปรใดมีอำนาจพยากรณ์สูงสุด การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสามจะช่วยให้การกำหนดแนวทางพัฒนาผู้บริหาร ครู และผู้เรียนมีลำดับความสำคัญที่ชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่

ผู้วิจัยจึงศึกษาระดับและความสัมพันธ์ของสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู คุณลักษณะของผู้เรียน และความเป็นเลิศทางวิชาการ พร้อมวิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับวางแผนพัฒนาผู้บริหาร ส่งเสริมบทบาททางวิชาการของครู และกำหนดแนวทางพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านคุณภาพของสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู คุณลักษณะของผู้เรียน และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสมรรถนะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2

3. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน กำหนดขนาดตามตารางของ Krejcie และ Morgan (1970, pp. 607-610) และสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยแบ่งสถานศึกษาตามขนาด สุ่มสถานศึกษาในแต่ละขนาดด้วยวิธีจับสลากจำนวนร้อยละ 50 แล้วกำหนดจำนวนครูผู้ตอบแบบสอบถามตามสัดส่วนของประชากรในสถานศึกษาที่ได้รับการสุ่ม ครูผู้สอนได้รับเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลเนื่องจากมีส่วนร่วมโดยตรงในการดำเนินงานวิชาการ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร และระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ข้อมูลความเป็นเลิศทางวิชาการในการวิจัยนี้จึงเป็นการประเมินตามการรับรู้ของครูที่มีต่อกระบวนการและผลการดำเนินงานทางวิชาการของสถานศึกษา มิใช่การวัดจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือผลการทดสอบระดับชาติโดยตรง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวแปรพยากรณ์ ประกอบด้วยสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียน และตอนที่ 3 แบบสอบถามความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามจากนิยามเชิงปฏิบัติการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรแต่ละด้าน ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ผู้วิจัยปรับแก้ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้กับครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและไม่รวมอยู่ในกลุ่มตัวอย่างจริง การตรวจสอบความสอดคล้องภายในตามวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (1951) พบว่า แบบสอบถามสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหารมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.820 ภาวะผู้นำทางการสอนของครูเท่ากับ 0.760 คุณลักษณะของผู้เรียนเท่ากับ 0.890 และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาเท่ากับ 0.857 ส่วนแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.878 แสดงว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องภายในเพียงพอสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2569 โดยทำหนังสือขอความร่วมมือผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 และประสาน

กับสถานศึกษาที่ได้รับการสุ่ม แบบสอบถามจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Google Forms ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่และร้อยละ ระดับสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู คุณลักษณะของผู้เรียน และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรวิเคราะห์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนตัวแปรที่พยากรณ์ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาวิเคราะห์ด้วยการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ก่อนวิเคราะห์การถดถอย ผู้วิจัยตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูล ความสัมพันธ์เชิงเส้น ความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อน ความเป็นอิสระของค่าคลาดเคลื่อน และภาวะร่วมเส้นตรงพหุ โดยพิจารณาค่า Tolerance และ VIF ประกอบการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครูและคุณลักษณะของนักเรียนที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.434$, S.D. = 0.468) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมาคือวิสัยทัศน์เชิงวิชาการ การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศทางวิชาการ และการนิเทศและพัฒนาครู ส่วนการบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำทางการสอนของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.483$, S.D. = 0.443) การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งสองด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการวัดและประเมินผลกับการสร้างความคาดหวังระดับสูงอยู่ในระดับมาก โดยการสร้างความคาดหวังระดับสูงมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

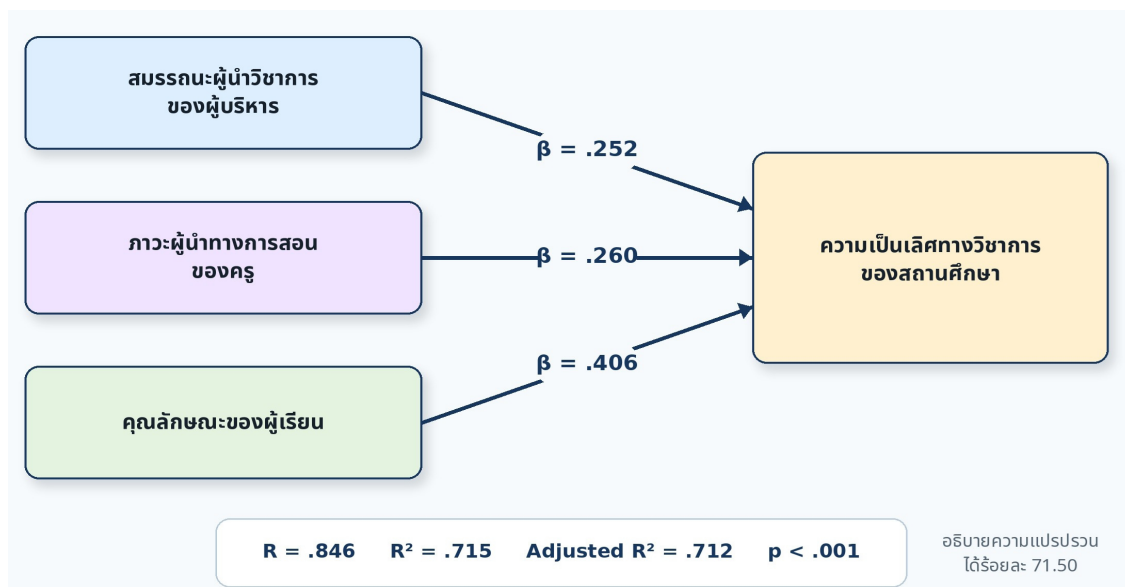
3. คุณลักษณะของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.416$, S.D. = 0.431) การทำงานร่วมกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการเรียนรู้ใฝ่เรียนและความมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

4. ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.419$, S.D. = 0.443) ความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ ส่วนทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนและความหลากหลายของนวัตกรรม การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5. สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าระดับของตัวแปรทั้งสามเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา

6. ตัวแปรทั้งสามสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาได้ร้อยละ 71.50 ($R = .846$, $R^2 = .715$, Adjusted $R^2 = .712$, $p < .001$) คุณลักษณะของผู้เรียนมีน้ำหนักการพยากรณ์สูงที่สุด ($\beta = .406$) รองลงมาคือภาวะผู้นำทางการสอนของครู ($\beta = .260$) และสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ($\beta = .252$) ตามลำดับ ตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่า VIF อยู่ระหว่าง 2.824–3.431 และค่า Tolerance อยู่ระหว่าง .29–.354 จึงไม่พบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุในระดับที่กระทบต่อการวิเคราะห์ ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียนที่ร่วมพยากรณ์ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ วิสัยทัศน์เชิงวิชาการ การสร้างวัฒนธรรม

และบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศและพัฒนาครู และการบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้ ตามลำดับ ผลดังกล่าวสะท้อนบทบาทของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางการพัฒนาผู้เรียนและขับเคลื่อนงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Student-centered Leadership ของ Robinson (2011) ที่ให้ความสำคัญกับการนำที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศทางวิชาการ รวมถึงการนิเทศและพัฒนาครูที่อยู่ในระดับมาก แสดงถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันภายในสถานศึกษา แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Spillane (2004) ที่อธิบายภาวะผู้นำในลักษณะการกระจายการปฏิบัติและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร งานวิจัยของ Mehnaz, Iqbal และ John (2022, pp. 312-328) ยังสนับสนุนความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการต่อการจัดการเรียนรู้และผลลัพธ์ทางวิชาการของสถานศึกษา

2. ระดับภาวะผู้นำทางการสอนของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นบวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลและประเมินผล และการสร้างความหวังที่สูง ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนควบคู่กับการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Hallinger (2020, pp. 209-230) และ Hallinger และ Heck (1996, pp. 5-44) ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและเป้าหมายทางวิชาการที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้และการประเมินที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การสร้างความหวังที่สูงมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในองค์ประกอบด้านนี้ แม้ยังอยู่ในระดับมาก ผลดังกล่าวควรพิจารณาในฐานะประเด็นที่มีระดับการปฏิบัติ น้อยกว่าองค์ประกอบอื่น มากกว่าการตีความว่าครูลดความคาดหวังเพื่อให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากข้อสรุปดังกล่าวไม่ได้มาจากข้อมูลที่รายงานโดยตรงในการวิจัยครั้งนี้

3. ระดับคุณลักษณะของผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นเด่นกว่าด้านอื่น ขณะที่ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แม้ยังอยู่ในระดับมาก ผลดังกล่าวสะท้อนความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนควบคู่ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แนวคิดของพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2564) และวิจารณ์ พานิช (2565) ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ส่วนสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2563) ให้ความสำคัญกับการบริหารและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียน การที่ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าองค์ประกอบอื่นจึงเป็นประเด็นที่สถานศึกษาสามารถนำไปใช้พิจารณาในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

4. ระดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยระบบประกันคุณภาพมีความเข้มแข็งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ นักเรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าระบบประกันคุณภาพเป็นองค์ประกอบที่มีความโดดเด่นในการดำเนินงานของสถานศึกษาในกลุ่มที่ศึกษา ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2564), วิจารณ์ พานิช (2565) และสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2563) ในประเด็นการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่สนับสนุนคุณภาพการศึกษา ส่วนงานวิจัยของอนุชา จันทรวงศ์ (2563, หน้า 12-25) สนับสนุนความสำคัญของการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนรู้ และระบบประกันคุณภาพต่อการพัฒนาผลลัพธ์ทางวิชาการของสถานศึกษา

5. ความสัมพันธ์ของสมรรถนะผู้นำวิชาการ ภาวะผู้นำทางการสอนของครู คุณลักษณะของผู้เรียน และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหารกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในระดับมาก โดยการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศทางวิชาการมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพนักเรียน การบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้ การนิเทศและพัฒนาครู และวิสัยทัศน์เชิงวิชาการตามลำดับ ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาที่มีบรรยากาศทางวิชาการเอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันมีแนวโน้มที่จะมีความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสูงตามไปด้วย แนวคิดของพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2564) และวิจารณ์ พานิช (2565) สนับสนุนความสำคัญของการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ขณะที่สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2563) ให้ความสำคัญกับบทบาทการบริหารและภาวะผู้นำต่อประสิทธิผลขององค์กร งานวิจัยของอนุชา จันทรวงศ์ (2563, หน้า 12-25) สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนรู้ และผลลัพธ์ทางวิชาการของสถานศึกษา

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการสอนของครูกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในระดับมาก โดยการสร้างความหวังที่สูงมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลและประเมินผล และการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นบวก ตามลำดับ ประเด็นที่น่าสังเกตคือการสร้างความหวังที่สูงมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางการสอนของครู แต่กลับมีความสัมพันธ์กับความเป็นเลิศทางวิชาการสูงสุดในกลุ่มองค์ประกอบเดียวกัน ผลนี้สะท้อนว่าระดับการปฏิบัติขององค์ประกอบหนึ่งกับระดับความสัมพันธ์ที่องค์ประกอบนั้นมีกับความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นผลการวิเคราะห์คนละมิติ จึงไม่ควรตีความจากค่าเฉลี่ยเพียงอย่างเดียว ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับ Hallinger (2018, pp. 26-41) และ Robinson (2014, pp. 50-54) ในประเด็นบทบาทของการนำด้านการเรียนการสอนต่อผลลัพธ์การเรียนรู้

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้เรียนกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในระดับมาก โดยการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งพบว่าการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะด้านการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับระดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องกับ Soheila Ahmadi (2020, pp. 45-62) และกาญจนา แสงสารพันธ์ (2562) ที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของผู้เรียนต่อผลลัพธ์ทางการศึกษา

6. สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครู และคุณลักษณะของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาได้ร้อยละ 71.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทั้งในระดับการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง ในระดับการบริหาร สมรรถนะผู้นำวิชาการเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางและสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ส่วนภาวะผู้นำทางการสอนของครูเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน ขณะที่คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความพร้อมในการเรียนรู้ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Mehnaz, Iqbal และ John (2022, pp. 312-328) ในประเด็นบทบาทของภาวะผู้นำต่อการดำเนินงานทางวิชาการ และ Hattie (2012) ในประเด็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน งานของ Hallinger และ Murphy (1996, pp. 5-44) สนับสนุนความสำคัญของการบริหารและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสะท้อนความเชื่อมโยงของปัจจัยระดับผู้บริหาร ครู และผู้เรียนกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในบริบทที่ศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะผู้นำทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การยกระดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นบวก การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่าง

เหมาะสม เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ยกย่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

1.3 สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะควบคู่กัน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

1.4 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างบูรณาการโดยผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการทำงานของครู ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และสนับสนุนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เป็นสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ควรส่งเสริมสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหารและภาวะผู้นำทางการสอนของครู ผ่านการพัฒนาวิชาชีพและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พร้อมปรับระบบนิเทศโดยมุ่งพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จ สำหรับการวิจัยในอนาคต ควรศึกษาเชิงคุณภาพในโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศระดับสูงเพื่อเจาะลึกกระบวนการสร้างพลังร่วม ตลอดจนขยายการศึกษาไปยังบริบทอื่น เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา และเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อให้องค์ความรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาด้านการบริหารทางการศึกษาอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา เช่น วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาวิจัยในบริบทของสถานศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและยืนยันความสอดคล้องในด้านที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในบริบทแตกต่างกัน

2.3 ควรใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการ และช่วยอธิบายผลเชิงปริมาณให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

สมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการสอนของครูและคุณลักษณะของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับการต่อยอดศึกษาวิจัยต่อไป จากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ นำมาสู่การค้นพบองค์ความรู้ใหม่ผ่านโมเดลเชิงสังเคราะห์ทางวิชาการที่ผู้วิจัย

เรียกว่า Learner-Centered Co-Leadership Model ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์และอิทธิพลร่วมของ 3 ตัวแปรหลักที่ร่วมกันขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยจุดตัดสำคัญที่เป็นข้อค้นพบใหม่และมีความแตกต่างไปจากกรอบองค์ความรู้เดิมในอดีตอย่างสิ้นเชิง คือผลการวิจัยเชิงประจักษ์ที่ค้นพบว่า คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักอิทธิพลส่งผลตรงต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาดีเยี่ยมและสูงที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ($\beta = .406$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะของตัวนักเรียนเองทำหน้าที่เป็นทั้งฐานรากและตัวเร่งปฏิกิริยาที่สำคัญที่สุดในการยกระดับคุณภาพโรงเรียน ในขณะที่ภาวะผู้นำทางการสอนของครู ($\beta = .260$) และสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ($\beta = .252$) ทำหน้าที่เป็นเพียงกลไกเชิงโครงสร้างและเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เท่านั้น ซึ่งข้อค้นพบนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่ที่มีมักจะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับบทบาทเชิงอำนาจหรือสมรรถนะของผู้บริหารและครูเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดความสำเร็จทางวิชาการ การค้นพบในครั้งนี้จึงแปรเปลี่ยนกระบวนทัศน์เชิงบริหารสถานศึกษาจากเดิมที่เน้นตัวบุคคลที่เป็นผู้นำไปสู่การบูรณาการพลังร่วมเชิงระบบที่มุ่งเน้นผลลัพธ์บนตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered) เพื่อนำพาโรงเรียนประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างเป็นรูปธรรมสืบไปดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แสงสารพันธ์. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2564). การเรียนรู้เชิงรุกเชิงระบบด้วย Co-5STEPS: พลิกโฉมห้องเรียนและยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่สมรรถนะในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2565). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศตวรรษที่ 21 สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2567). แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับปรับปรุง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567). ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ. รัตนะเทรตติ้ง.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2563). ความเป็นผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บัณฑิตเน็ท.
- อนุชา จันทรวงศ์. (2563). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 3(3), 12-25.
- Ahmadi, S. (2020). Instructional leadership practices and their teacher outcomes in primary education. *Journal of Educational Studies*, 18(2), 45-62.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). Inside the black box: Raising standards through classroom assessment. *Phi Delta Kappan*, 80(2), 139-148.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Duckworth, A. L., & Seligman, M. E. P. (2005). Self-discipline outdoes IQ in predicting academic performance of adolescents. *Psychological Science*, 16(12), 939-944.

- Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125-142.
- Hallinger, P. (2018). Surfacing a hidden literature: A systematic review of research on educational leadership and management in Thailand. *Journal of Educational Administration*, 56(1), 26-41.
- Hallinger, P. (2020). Science mapping the knowledge base on educational leadership and management from 1960 to 2018. *Educational Management Administration & Leadership*, 48(2), 209-230.
- Hallinger, P., & Heck, R. H. (1996). Reassessing the principal's role in school effectiveness: A review of empirical research, 1980-1995. *Educational Administration Quarterly*, 32(1), 5-44.
- Hallinger, P., & Heck, R. H. (1998). Exploring the principal's contribution to school effectiveness: 1980-1995. *School Effectiveness and School Improvement*, 9(2), 157-191.
- Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. London: Routledge.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610. <https://doi.org/10.1177/00131644700300030>
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5-22.
- Mehnaz, S., Iqbal, M., & John, S. (2022). The mediating role of teachers' instructional leadership between school climate and academic excellence. *International Journal of Educational Management*, 36(3), 312-328.
- Poropat, A. E. (2009). A meta-analysis of the five-factor model of personality and academic performance. *Psychological Bulletin*, 135(2), 322-338.
- Robinson, V. M. J. (2011). *Student-centered leadership*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Robinson, V. M. J. (2014). Reduce change fatigue by focusing on instruction. *Educational Leadership*, 71(8), 50-54.

- Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635-674.
- Roorda, D. L., Koomen, H. M. Y., Spilt, J. L., & Oort, F. J. (2011). The influence of affective teacher–student relationships on students’ school engagement and achievement: A meta-analytic approach. *Review of Educational Research*, 81(4), 493-529.
- Roseth, C. J., Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2008). Promoting early adolescents’ achievement and peer relationships: The effects of cooperative, competitive, and individualistic goal structures. *Psychological Bulletin*, 134(2), 223-246.
- Spillane, J. P. (2015). Leadership and management: From a distributed perspective. In *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (pp. 637-641). Amsterdam, Netherlands: Elsevier.
- Spillane, J. P., Halverson, R., & Diamond, J. B. (2004). Towards a theory of leadership practice: A distributed perspective. *Journal of Curriculum Studies*, 36(1), 3-34.
- Supovitz, J. A., Sirinides, P., & May, H. (2010). How principals and peers influence teaching and learning. *Educational Administration Quarterly*, 46(1), 31-56.
- Wenner, J. A., & Campbell, T. (2017). The theoretical and empirical basis of teacher leadership: A review of the literature. *Review of Educational Research*, 87(1), 134-171.
- York-Barr, J., & Duke, K. (2004). What do we know about teacher leadership? Findings from two decades of scholarship. *Review of Educational Research*, 74(3), 255-316.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64-70.